

Награђени мастер рад

Годишња Награда „Милорад Мацура“ за најбољи Мастер рад у области Архитектуре и урбанизма одбрањен у 2021/22. години

Универзитет у Београду - Архитектонски факултет, Мастер академске студије Архитектура - Урбанизам

Кандидаткиња: Милица Брајовић

Ментор: др Александра Ступар, редовни професор, Универзитет у Београду - Архитектонски факултет

Задатак студија је био усмерен на део индустријске зоне Новог Сада (Север 3), у коме се налази напуштени комплекс фабрике вештачких ђубрива Агрохем. (Сл. 1) Како се ради о знатно загађеној локацији са превазиђеном функцијом, отвара се могућност другачијег сагледавања бивших индустријских структура великих размера у ери антропоцена. Истовремено, ради се о стратешки интересантној позицији на улазу у град, недалеко од ушћа канала ДТД у Дунав, са запуштеним параболоидним објектом импресивне размере и конструкције. У складу са тим, трансформисање ове зоне у значајно чвориште одрживости било је мотивисано принципима Гаја/Gaia хипотезе (Lovelock, 1972) и базирано на темама везаним за: рециклирање/рехабилитацију постојећих објеката, нову визију производње чисте енергије, примену зелене регенерације окружења кроз биофилију, активирање нових модела локалног пословања и истраживања усмереног на смањење карбон-отиска, као и могућност одржавања великих манифестација које би промовисале ове теме. У раду студија су учествовали и чланови комисије — редовни професор Иван Рашковић и доцент др Татјана Јуренић, као и сарадник др Марија Цветковић и спољни консултант доцент др Мануел Кољадо Арпиа (Manuel Collado Arpia) (University of Alcalá, Мадрид).

У пројекту је узет у обзир постојећи дисбаланс датог окружења, који је послужио као мотивација за примену биофилије у просторима који би се свакодневно користили, као и у њиховом непосредном окружењу. Идеја је била да биофилни дизајн буде прилагођен поднебљу и биоклиматским факторима околине и инкорпориран у сваки сегмент пројекта. Симбиоза са околином, као и природним токовима и принципима егзистенције, искоришћена је као главна тема којом се омогућавају интеграција са природом, регенерација, уважавање њених богатстава, али и подизање еколошке свести.

Кроз садржај пројекта омогућено је повезивање заједнице и обављање свих дневних активности које би директно и индиректно водиле очувању, обнављању, али и одржавању новоствореног мини екосистема. Начин обликовања, базиран на биофилним принципима, такође је осмишљен у циљу повећања продуктивности, као и општег здравља

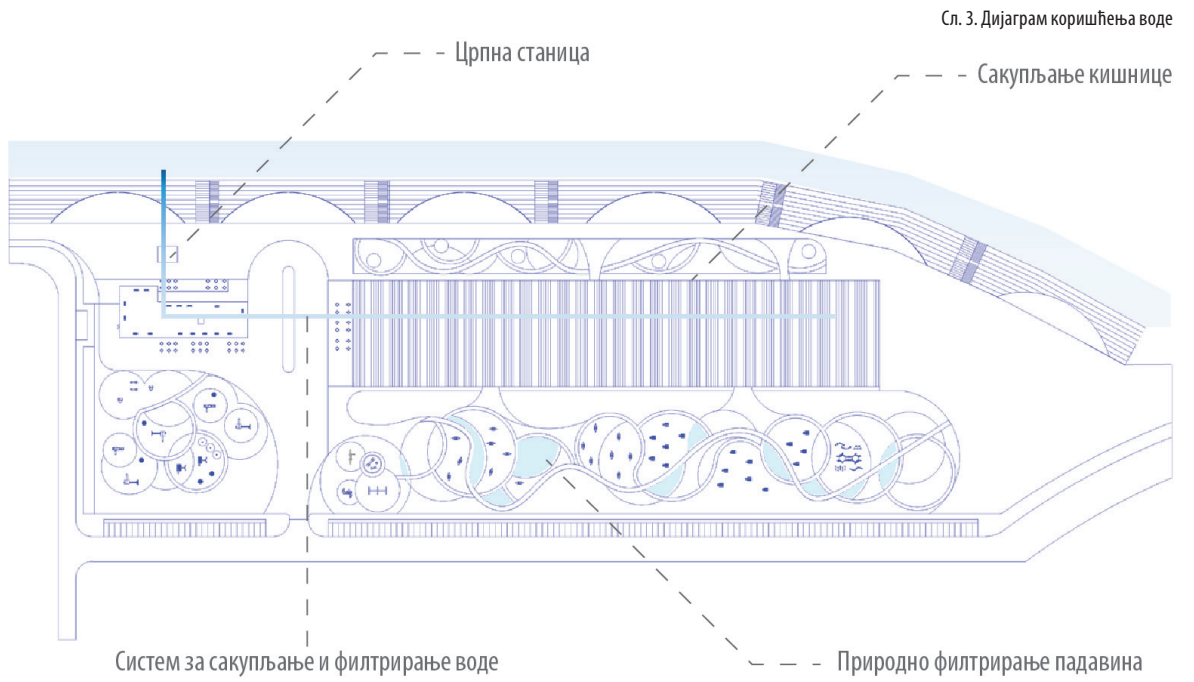
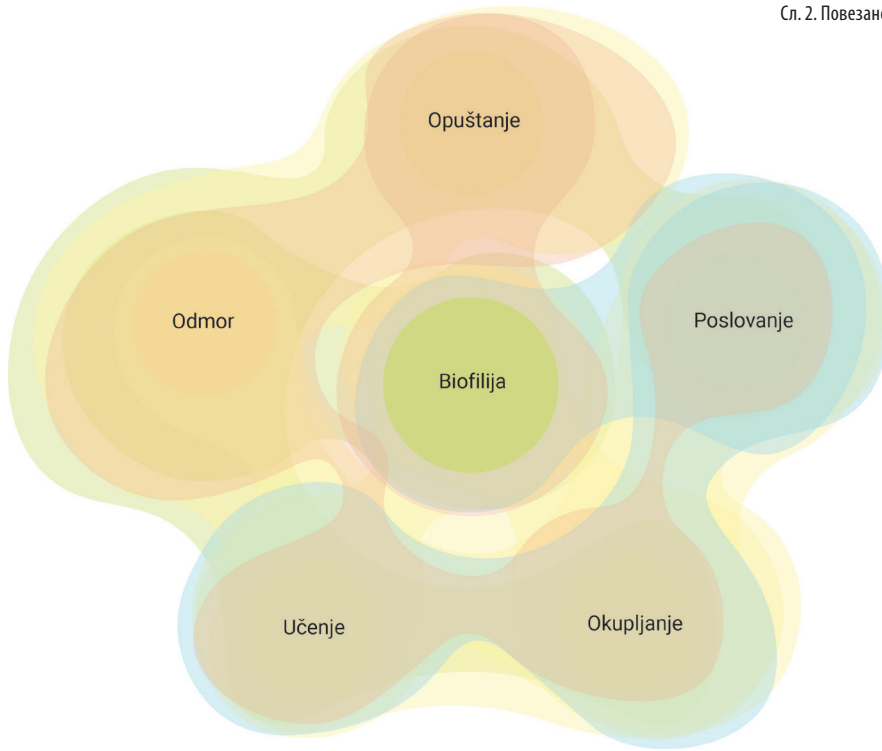

Сл. 1. Позиција предметне локације

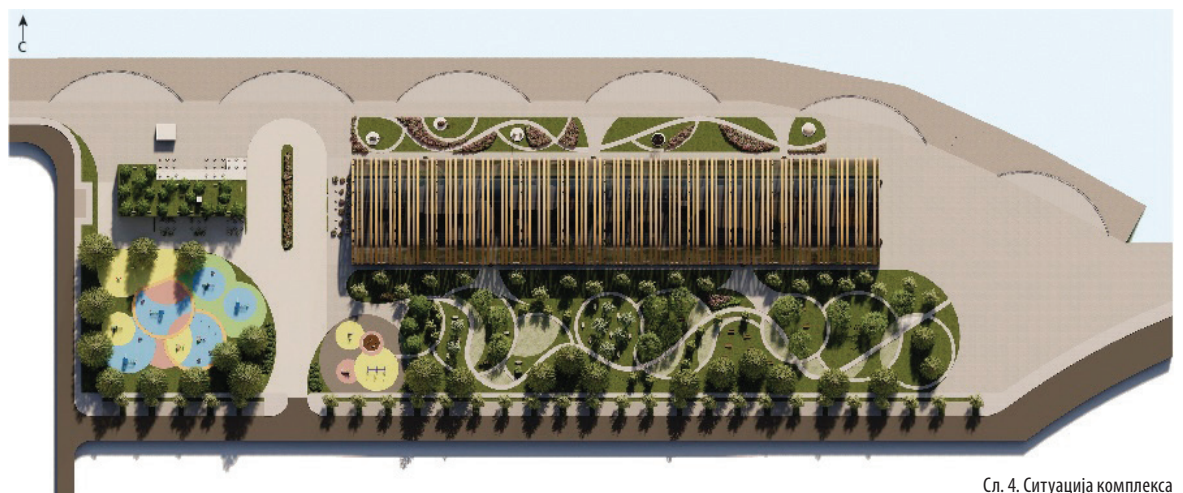
корисника. Наиме, уз могућност природног осветљења и вентилације који би пратили разноврсне физичке активност, одмор и релаксацију, корисници би, у синергији са уведеном вегетацијом и природним системима, били у могућности да користе бројне садржаје на квалитетнији и интерактивнији начин, у складу са савременим потребама и еколошким императивима. (Сл. 2)

Увођење елемената који омогућавају развој предвиђеног екосистема представља кључну ставку у планирању идејног решења. Природно проветравање се успоставља како би се обезбедила квалитетна атмосфера у затвореном простору, а вода се користи у естетске и функционалне сврхе. (Сл. 3) Техничка вода се пречишћава и користи за потребе вегетације. Помоћу отвора на фасади сунчева светлост се доводи у ентеријер, чиме се побољшава угодност боравка у простору, али и одржава вегетација. Биљке се јављају унутар објекта, као и у екстеријеру, формирајући различите амбијенте у зависности од врсте вегетације. (Сл. 4, 5).

Индустријска зона се ревитализује увођењем садржаја који поспешују унапређење животне средине и активности, омогућавајући корисницима здрав развој

Сл. 3. Дијаграм коришћења воде

и боравак у зеленилу. Приликом поставке едукативних програма очекује се сарадња између едукатора, који спроводе програм центра, и ученика основних школа, високошколских установа и деце из вртића. Активација ових зона би се спроводила током школске године, уколико се ради о деци која похађају основну школу и вртић, док би се студентски садржаји прилагодили испитним обавезама. Циљ овог дела програма је да се деци и младима истовремено повећа интересовање за природно окружење и омогући здравији развој. Позитиван резултат оваквог приступа би било формирање и одрживо функционисање заједнице наклоњене природи.

Тренутно, пројектна локација садржи објекте са различитим степеном оштећења, што је дефинисало начин њиховог третирања и активације. Параболоидна структура је најгабаритнија и трансформисана је у складу са смерницама биофилног дизајна у централни садржај. Одређени околни објекти су уклоњени како би се обезбедио простор за формирање зелених површина, а реновиран је објекат паралелан западној фасади централног садржаја. У складу са принципима економске и еколошке одрживости, процес имплементације би се спроводио у пет фаза које су одређене зонирањем садржаја. (Сл. 6)

др Александра Ступар, редовни професор

Сл. 5. Унутрашњи простор главног објекта

Сл. 6. (десно) Фазе реализације и зоне коришћења

